

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

Cap. 16.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

Christus, solæ Dei gratia, sed ipsa quoque eorum libera voluntas concurrebat. Vnde in eodem opere scripsit Augu- *ibidem*
stinus. *Virumque nostrum est (credere & bene operari) propter cap. 3.*
arbitrium voluntatis, & utrumque tamen datum est per spiri-
tum fidei & charitatis. Concursum igitur voluntatis hu-
manæ cum diuina gratia Calvinus ex hoc loco vel Catho-
licæ sententiæ ignarus imprudenter, vel eius bene conscius
impudenter negauit.

IN IOANNIS CAP. XVI.

2. *Absque Synagogis facient vos.*

QUOD Apostolis Christus prædixit, fore ut à Scri-
bis & Phariseis Synagogæ Iudaicæ præfectis è Sy-
nagogis eiicerentur, & excommunicationis infamiam subirent, qua tamen iniuria nihil commo-
ueri debeant; hoc Calvinus se ac suos ab Ecclesiæ Christia-
næ Præpositis & pastos esse, & similiter contemnere debere
arbitratus, longa oratione ad totius Ecclesiasticæ excom-
municationis contemptum suos adhortatur. Quàm id ridi-
culè ac præposterè faciat, paucis exponam. *Hinc (inquit) Stolidi*
colligimus, Euangelij ministros non tantum à professis fidei Caluini
hostibus malè tractari, sed etiam summa ignominia interdum disputatio
affici apud eos qui domestici Ecclesiæ videntur, imò etiam co- pro cõtem-
lumna. Scriba & Sacerdotes, à quibus damnati fuerunt Apo- ptu excom-
stoli, diuinitus se constitutos esse Ecclesiæ iudices iactabant, & municatio
certè penes ipsos erat ordinarium Ecclesiæ regimen, & functio nis Ponti-
iudicandi à Deo erat, non ab hominibus: verum sua tyranni- ficia.
de totum ordinem à Deo institutum corruperant. Ita fiebat ut
potestas, qua in adificationem illis concessa fuerat, nihil aliud
esset quàm immanis seruatorum Dei oppressio: excommunicatio,
qua medicina esse debuerat purganda Ecclesiæ, ad pietatem in-
de exterminandam conuersa foret. Id quum iam suo seculo ex-
periti fuerint Apostoli, non est quòd nos hodie magnopere terreât
Papa anathemata, quibus in nos propter Euangelij testimoniũ
fulminat. Neque enim timendum est ne plus nobis noceât quàm
vetera illa Apostolis, imò nihil magis optandum quàm ut alieni
simus ab eo cœtu à quo Christus exulat. Hæc ille. Pulchra &
magna animaduersione digna miseris Calvinistis hæc Cal-
uini oratio visa est. Vnde & hanc totam in Ecclesiasticam

(quam vocat) atque Catholicam suam noui testamenti compositionem, sicuti & cætera ferè omnia à nobis hæcenus re-
furata, coniecit Augustinus Marloratus. Sed quàm sic inepta
& omni expunctione digna, paucis docebo. Nempe in toto
orationis suæ cardine ac fundamento turpissimè errat. *Cori*
(inquit) *penes Scribas & sacerdotes erat ordinarium Ecclesiæ*
regimen, & functio iudicandi à Deo erat, non ab hominibus.
Iam in huiusmodi regiminis & functionis abusu tota reliqua
oratio versatur. At in altero horum planè impia ac cæca or-
tio est, in altero inepta. Cæcus planè Calvinus quadamque
vertigine percussus fuit, quum penes Scribas ac Phariseos,
quando Apostolos persequebantur, ordinarium Ecclesiæ re-
gimen, & functionem iudicandi à Deo datam extitisse affir-
mat. Quid enim? An Euangelio per Apostolos iam propa-
gari cœpto, ordinarium Ecclesiæ regimen penes Scribas
Phariseos perdurabat? An sic Iudæus aut malus Christianus
Calvinus est, vt prædicantibus Apostolis aliud ordinarium
Ecclesiæ regimen aut aliam iudicandi functionem in mun-
do agnoscat quàm ipsorum Apostolorum & Seniorum? Quã-
do igitur Scribæ Apostolos prædicantes Euangelium (Chri-
sto in cælos assumpto, de quo tempore Christum hic loqui
nemo dubitare potest) persequebantur, & extra Synagogas
suas eiiciebant, nos Christiani penes solos Apostolos ali-
que Seniores ac Presbyteros ad hoc munus assumptos, ordi-
narium Ecclesiæ regimen & iudicandi functionem fuisse cre-
dimus. An aliud credidit Calvinus? Quo tempore Scribæ &
Pharisei Apostolos & omnes Christum prædicantes extra
Synagogas suas eiiciebant, eodem tempore Petrus Simonem
magum, Paulus fornicarium Corinthium, Hymenæum &
Alexandrum excommunicabant, & extra conuentus Christi-
anos eiiciebant. Rogo Calvinistas qui pro Caluino respo-
deant, penes quos tunc erat ordinarium Ecclesiæ regimen, il-
lòsne Scribas, an hos Apostolos? Quis nisi cæcus & impius
penes hos tantum, non penes illos, ordinarium Ecclesiæ regi-
men & totam illam iudicandi functionem fuisse profitebitur?
Cæcus igitur & impius Calvinus qui *nesciens quid loquatur,*
neque de quibus affirmat (quam propriam esse eorū pœnam qui
volunt esse legis Doctores, & non sunt, Paulus adnotauit) pro-
fiteretur penes Scribas & Phariseos ordinarium fuisse Eccle-
siæ regimen, quando Apostolos Euangelium prædicantes
è Synagogis suis eiiciebāt. Hęc quum ita sint, tota eius cõpõ-
ratio, totaq; reliqua oratio funditus concidit *Non est remota*
(inquit)

Caluini
cæcitas.

Synagoga
casus pro-
pagato
Euangelio

Act. 8.
1. Cor. 5.
1. Tim. 1.

1. Tim. 1.

(inquit Calvinus) *ne plus nobis noceant Papa anathemata, quam vetera illa Scribarum anathemata Apostolis.* Quare verò: Quia penes Scribas erat tunc ordinarium Ecclesiæ regimen, sicut hodie penes Papam. Sic dum seipsum ac suos Apostolis, Papam Scribis ac Phariseis comparare vult, non vider cæcus quòd Apostolos omni authoritate, quam à Christo acceperunt, spoliat; & Scribas & Phariseos iamdudum veteri authoritate spoliatos, quum scisso templi velo tota templi dignitas disiecta iacuit, in integrum restituit. Si enim adhuc ordinarium Ecclesiæ regimen penes illos erat, profectò penes Apostolos non erat; quum duas simul Ecclesias, quarum vtraque ordinarium regimen & iudicandi functionem à Deo concessam haberet, & altera alteram indefinenter persequeretur, Deum in terris habere; tam impium ac portentosum sit, ut de ea re vel cogitare extremæ dementiæ ac stultitiæ vanissimæ esse nemo dubitet.

Ex quibus etiam conficitur, nec Apostolos ab illis persecutionem passos fuisse, penes quos ordinarium Ecclesiæ regimen, aut vlla iudicandi in rebus fidei functio à Deo concessa erat; sed vel à Iudæis, quorum iam Synagoga omni Ecclesiastico regimine & iudicandi functione exciderant; vel ab Ethnicis Principibus, qui à publicis etiam conventibus Christianos arcebant; nec Calvinum ac Calvinistas, quando à Papa excommunicantur, ab alia quàm à vera Ecclesia excommunicari. Ab illa quippe excommunicantur, conficente Caluino, quæ ordinarium Ecclesiæ regimen habet, & iudicandi functionem à Deo concessam. Alioqui eius comparatio non subsistit. Conficitur quoque, Calvinistas ad Ecclesiam non pertinere, quum nisi vna in terris Ecclesia sit, penes quam ordinarium regimen, & iudicandi functio in causa fidei à Deo concessa reperiat; illam verò penes Papam esse Calvinus ponit. Hoc enim posito, probare contendit posse innocentes à vera Ecclesia propter Euangelij testimonium excommunicari, sicuti Apostoli à Scribis & Phariseis excommunicati sunt, quum ordinarium Ecclesiæ regimen penes illos Scribas ac Phariseos esset.

Quis non videt quantis se absurdis cæcus hæreticus implicavit? 1. Posuit in Scribis ac Phariseis propagato iam Euangelio ordinarium Ecclesiæ regimen, & functionem iudicandi à Deo concessam. 2. Consequenter Apostolos tota illa authoritate spoliavit. 3. Posuit in Papa nunc ordinarium esse Ecclesiæ regimen, & functionem iudicandi à Deo concessam. 4. Con

Calvinum à vera Ecclesia excommunicatum fuisse, ex ipso probatur Caluino.

Asinina Caluini stupiditas.

1.
2.
3.

4. Con

4. 4. Consequenter seipsum ac socios suos extra Ecclesie fines constituit, & non nisi à vera Ecclesia excommunicatos fuisse (quum nisi vna in terris Ecclesia tali potestate prædita sit) demonstrat. Ita adedò intentum suum non probavit de contemnenda Papæ excommunicatione exemplo Apostolorum quum illi non à veræ Ecclesie magistris, sed à deiectæ Synagogæ præfectis excommunicarentur, vt planè contrarium ostenderit. Quum enim Ecclesia in quæstione fidei errare possit, ideòque quos illi pro hæreticis excommunicant, penes quos ordinarium Ecclesie regimen est, & iudicandi functionem à Deo data, indubitanter pro huiusmodi habendi sint; necessariò sequitur, Caluinum, qui se à Papa excommunicatum, & penes Papam ordinarium esse Ecclesie regimen, & iudicandi functionem à Deo datam, libero ore profiteretur, profus pro hæretico habendum esse. Ita Calvinus vt propriissimè hæreticus, proprio iudicio condemnatus est. Annon pulchre suam & suorum causam egit? Est postremò ineptia ac dementia plenum, quòd supponit propter Euangelij testimonium se ac suos excommunicari, & in eo cœtu, penes quem ordinarium Ecclesie regimen, ac iudicandi functionem à Deo data est, Christum exulare: quando in eo solo cœtu Christus regnat cui hoc ordinarium regimen, & hanc functionem concessit; nec propter Euangelij testimonium, sed propter Euangelicæ doctrinæ innumeras corruptelas (quòd vel hæc Antidota nostra hactenus docebunt) Calvinus cum tota secta sua optimo iure anathematis fulmine percussus fuerit.

Calvinus
proprio iudicio hæreticus
condemnatus.
Tit. 3.

Persecutio
Anglicana.

Cæterùm docet hic locus, non Apostolos tantum à Scribis & Pharisæis, sed & eorum successores atque in vniuersum leudeles orthodoxos tam ab Ethnicis Principibus multa palatos, quàm à lupis & latronibus, nonorum dogmatum Magistris, qui gregem inuadunt, & cathedram contra cathedram erigunt, excommunicationis sententiam laturos: quod nostra hodie Anglia abundè docuit, vbi pseudoepiscopi, & eorum ministri, censuræ Ecclesiasticæ inuasores & simiæ, non sacerdotes tantum, sed & laicos nobiles extra Synagogam faciliè excommunicant, & extremis tandem suppliciis, nisi manus sibi consulant, tradunt. Quorum è numero quum ante annum iam vnderiginta pater meus D. Gulielmus Stapletonus esse à Barloo Cicerstrensi pseudoepiscopo solemniter excommunicatus, eò quòd sacrilegiis Calvinianis ac Cæcilianis interesse nollet, diuino Spiritu ductus, patria & ampla fortuna relicta, bonisque tandem hæreditariis fisco addictis spoliatus

voluntarium exilium subiit; quo vndecim annis tolerato, & summa pietate exacto, sceliciter in Domino (me oculos eius claudente) obdormiuit. Quod totum partim ad Dei gloriam, partim ad optimi patris mei memoriam hinc recolo, qui ab ineunte ætate vsque ad maturam in bonis studiis domi forisque (vt Catholicæ Ecclesiæ seruirem) maximis suis sumptibus me liberaliter enutrit. Sit memoria eius in benedictione.

*Moritur
Duaci an.
1575. ubi
cum me-
moriam per-
petua se-
pelitur.*

12. *Ahuc multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modò.*

13. *Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.*

Accuratus & prolixus hoc in loco Calvinus est, vt istud testimonium, quo luculenter probatur nõ omnia Christum viua voce docuisse, sed per Spiritum sanctum tum Apostolos tum Ecclesiam multa didicisse quæ de Christi doctrina scripta non sunt, nobis eripiat. Nihil eorum quæ dicit dissimulabo. *Papista* (inquit) *vt sua figmenta pro Dei oraculis obtrudant, hoc loco improbè abutuntur.* A crassa & fœda calumnia orditur. Non enim vt sua aliqua figmenta ab ipsis adinuenta (proprium hoc Caluino aliisque sectariis est) sed vt à maioribus suis tradita & ab Apostolorum tempore per manus accepta dogmata pro doctrina verè orthodoxa atque diuina tueantur, Catholici hoc loco fortiter & constanter vtuntur. Certissimè enim ex eo liquet, Christum Apostolos viua voce omnia non docuisse, quod tamen Christum fecisse Calvinus impudentissimè sustinet, vt supra explicatum est. Et quum contra hanc præcipuè Caluini sententiam hic locus à Catholicis in medium produci soleat, hanc applicationem altissimo silentio inuoluit. Ita nequitia quæ falsò calumniatus est, hanc astutiam adiunxit, vt iuxta Apostolum, *in nequitia & astutia circumueniret*, id est, verè & propriè hæreticum ageret.

*Christum
viua voce
omnia non
docuisse.*

*Suprà cap.
14. vers.
26.
Caluini
astutia &
nequitia.
Ephes. 4.*

Illo ergo capite prætermisso, quid nunc in Catholicis impugnet, videamus. *Christus, inquiunt, nouas Apostolis reuelationes promissit: ergo in Scriptura subsistere non conuenit, supra quam ille suos vocat.* Non est hæc Catholicorum ratiocinatio, sed huiusmodi: Christus viua voce Apostolos omnia non docuit, sed quædam per Spiritum sanctum in cælum assumptus docuit: Ergo in scriptura Euangelica, quæ non nisi Christi dicta

Tract. 96.

dicta & facta complectitur, omnia non continentur. Ceterum nec hanc nec illam argumentationem admittit Calvinus, pleneque docere contendit, Apostolos à Spiritu sancto nulla alia didicisse quàm quæ Christo viva voce docuerat, Primum (inquit) si cum Augustino loqui placeat, solutio ad manum erit. Verba eius sunt: Quum tacuerit Christus, quis nostrum dicat illa vel illa esse? Aut si dicere audeat, unde probabit? Quis tam vanus aut temerarius, qui, etiam si vera dicat, sine ullo divini testimonio affirmet ea esse quæ dicere tunc Dominus noluit. Respondeo Augustinum in hac disputatione excusandum esse, non sequendum. Sanè apud populum rudem pro concione disputans, cui altiora mysteria aperire non est opus, &

Tract. 97.

quia (vt in sequenti tractatu disputavit) multi hæretici huius occasione sententiæ audacias figmentorum suorum colorare conabantur, aut noluit, aut neglexit illa dogmata perscrutari quæ à Christo studio prætermissa Spiritus sanctus postea Apostolos docuit; maluit potius curiosorum hominum temeraria iudicia illis suis verbis repellere. Alioqui ipsa Augustini verba Calvini sententiam iuvare non posse, paucis docebitur. Duo sunt quasi Augustini argumenta. Primum est; Quum tacuerit Christus (inquit) quis nostrum dicat illa vel illa esse? Aut si dicere audebit, unde probabit? Rectè dicit, Quis nostrum, volens auditorum suorum & præsentium hæreticorum temeritatem compescere. Alioqui aut non ignoravit, aut non est tunc recordatus Augustinus alios nobilissimos Patres, qui ante eum magna gloria in Ecclesia floruerunt, quædam talia disertè designasse, & cõtra hæreticos horum temporum probasse. Gregorius Nazianzenus luculenter contra Eunomianos, Spiritus sancti diuinitatem & distinctam personam negantes, quia eam Christus ita distinctè & expressè non docuerat, sicut suam ac Patris personam, respondet, Spiritus sancti diuinitatem & personam vnam et illis esse, de quibus Christus ad Apostolos dixit: Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo. Quo in loco Iacobentum Vvhitakeri de me mendacium præterire non debent, quod in disputatione contra Bellarminum contra me editum. Stapletonus (inquit) lib. 12. cap. 5. dicit quædam non posse ex Scripturis probari, nec Spiritum sanctum esse Deum. Appropria mea verba lib. & cap. citatis hæc sunt. Credere Filium esse Deum, credere Spiritum sanctum esse Deum, credere Christum habere duas naturas, etc. in Scripturis expressa non habentur, sed interpretationes Scripturarum sunt, de fide tamè credenda.

Dogmata
quæ viva
voce Christi
non
docuit.

Orat. 9. de
Theologia.

Vvhitakeri
mendacium.

Disputat.
9. 6. cap. 9.
ad 7. arg.

Quantum hæc verba ab aliis discrepant quæ putidus ille disputator futiliter mentiendo mihi impexit, quis demum non videt? Nego in Scripturis expressa haberi. Non nego ex Scripturis posse probari. Imò quum aio esse interpretationes Scripturarum, quis nō videt, apertè me profiteri, ex Scripturis illa probari? Sed cæca carpèdi libido nihil videt. Ad rem præsentem redeo. Iustinus martyr scribit, Apostolos, quàm diu cum Christo conuersarentur, regnum eius spirituale per omnes gentes futurum ignorasse, & regnum aliquod temporale in sola Iudæa per illum restaurandum semper cogitasse (quod vel ex vltimis illorum ad Christum verbis Actor. cap. i. constare potest) ideoq; doctrinam de regno spiritali vnum ex illis fuisse, de quo Christus Apostolis dixit, *Adhuc multa habeo vobis dicere, &c.* Origenes cessationem legalium ab Apostolis, conuersante cum illis Christo, penitus ignoratam, à Spiritu sancto illis suggestam fuisse probat, atque hoc vnum eorum fuisse quæ Christus habebat illis dicere, sed quia talem rerum vetustissimum abolitionem adhuc nō capiebant, dicendum Spiritui sancto reliquisse, latè demonstrat. Idem etiã annotauit Didymus Alexandrinus. Hæc ab antiquissimis illis Patribus ante Augustini tempus annotata, & scriptis monumentis tradita, D. Augustinus in illa ad populū concione aut non est recordatus, aut propter causas allatas tacere voluit.

In explic.
99. ad Gen-
tes resp. 112

Lib. 2. con-
tra Celsum.

Lib. 2. de
Spiritu
sancto

Alterum ex Augustino argumentum est: *Quis tam vanus aut temerarius, qui etiamsi vera dicat, absque vlllo diuino testimonio affirmet ea esse quæ dicere tunc Dominus noluit?* Hæc hæud dubiè August. propter hæreticorum temeritatem dixit, qui sua figmenta propria hoc titulo obtudebant, quòd ex illorum numero esse dicerent quæ Christus tūc Apostolis loquutus fuerat. Atqui certū Catholicæ fidei dogma, quod Christum ore nunquam docuisse manifestè constat, de illorū numero esse quæ à seipso prætermittit Spiritui S. docenda Christus reliquit, qualia sunt illa quæ antiquissimi Patres asseruerunt, nullius planè temeritatis aut vanitatis est. Nec tã graues Doctores talia asserentes, S. August. summa semper modestia atque humilitas vllius temeritatis arguere voluisset.

Quare hæc Augustini sententiam ad rem suam non adeò multum facere sentiēs Calvinus, ita prosequitur. *Verum certior nobis ad eos refellendos ex Christi verbis suppetit ratio. Illam igitur attentè audiamus. Perfectus (inquit) veritatis magister dicitur Spiritus, quem pollicitus est Apostolis Christus. Istud omni dubio caret. Quid ex eo inferet? Quorsum autem*
pro

promissus est, nisi ut acceptam ab eo sapientiam per manus viderent? Neque istud negari potest aut debet. Quid ex utroque sequetur? Datus est illis Spiritus, quo duce & direttore iuncto sibi officio defuncti sunt. Hæc verba rem eandem, quam secundo loco dixit, repetunt. Expectamus ut ad rem præteritam aliquid concludat. Eosdem (inquit) idem ille Spiritus in omnem veritatem perduxerat, quum doctrina sua summam scriptis complexi sunt. Hic suas partes egit Calvinus, id est, vitæ

*Impostor
Calvinus
ponit quod
probare
contendit.*

& impostorem. Iam enim præsupponit, & pro concessio lūmit, quod in quæstionem vertitur. Ponit, inquam, & pro concessio sumit, Apostolos doctrina sua summam scriptis complexos esse, quod nunc illi probandum erat; & annectit quod nulla probatione indiget, Dei Spiritum eos in omnem veritatem perduxisse. Disputat hoc loco contra Catholicos, qui in sola Scriptura omnem veritatem quærendam negant. Vale ille contrarium ex hoc loco probare. Id ut faciat, postquam de Spiritus sancti vera & perfecta doctrina Apostolis tradita, & vicissim ab Apostolis ad alios deriuata, duo verissima dixisset, concludit eosdem Apostolos ab eodem Spiritu in omnem veritatem perductos fuisse, quando omnem doctrinæ suæ summam scriptis complexi sunt. At qui non queritur an absque diuini Spiritus assistentia Apostoli omnia scripserint, sed an omnia scripserint. Nemo dubitat in iis quæ scripserunt, affuisse illis Spiritum sanctum, qui eos in omnem veritatem induxit circa ea quæ scripserunt. Sed an omnia scripserint, & an omnem doctrinæ suæ summam scriptis complexi fuerint, id quæritur, id controuertitur: in eo causa principalis, & τὸ λεγόμενον versatur. Nunc Calvinus hoc totum modum literè ponit, & parum attento lectori blandè instillat, quædam rem per se notam suggerit, adiungens in hac descriptione Spiritum sanctum omnem illis veritatem aperuisse: & hoc adiunctum in sequentibus diligenter probat. Huic (inquit) doctrinæ quisquis aliquid addendum putat, ac si mutila esset, & semiplena, non modò Apostolos insimulat male fidei, sed in Spiritum blasphemus est. Si doctrina quam literis consignarunt tyronibus adhuc & nouitijs profecta esset, non superuacua accessio. Nunc verò quum eorum scripta quasi perpetua sine reuelationis tabula quæ illis promissa & præstita fuit, non sine atroci Spiritus iniuria quicquam illis addi. Hæc ille, aliud quicquam in hoc genere. Aduerte, lector, Calvinus hoc adiunctum probare. Apostolos (quando doctrinæ suæ summam scriptis complexi sunt) habuisse Spiritum sanctum quæ

*Adiunctum
probat, rem
in quæstio-
nem posi-
tam non
probat.*

tyronibus adhuc & nouitijs profecta esset, non superuacua accessio. Nunc verò quum eorum scripta quasi perpetua sine reuelationis tabula quæ illis promissa & præstita fuit, non sine atroci Spiritus iniuria quicquam illis addi. Hæc ille, aliud quicquam in hoc genere. Aduerte, lector, Calvinus hoc adiunctum probare. Apostolos (quando doctrinæ suæ summam scriptis complexi sunt) habuisse Spiritum sanctum quæ

omnia doceret, & propter Spiritus Sancti assistentiam, nec mutilam, nec semiplenam illorum doctrinam fuisse, ideoque nihil ei doctrina addi posse, sed esse illorum scripta perpetuas tabulas reuelationis illis promissa ac prestita. Et quidem si omnem doctrinæ suæ summam scriptis complexi sunt, hæc omnia quæ de Spiritu S. assistentia dicuntur, nemo non admitteret. Si principale esset verum, adiunctum nemo negaret. Sed hoc principale illud est quod negatur, Apostolos omnem doctrinam suam summam scriptis complexos esse. Hoc Caluino incubuit isto loco probandum. Huius causæ principalis probatione penitus dissimulata, aliud adiunctum probat, quod nulla probatione egebat. Sic ille egregiè impostorem & veteratorem egit.

Atqui Apostolos nullo modo omnem doctrinæ suæ summam scriptis complexos fuisse, sed plurima fidei dogmata & ad cultum religionis Christianæ necessaria, sine scripto tradidisse, ex antiquissimis & probatissimis Patribus, illud disertissime asserentibus, Dionysio Arcopagita, Basilio, Chrysostomo, Eusebio Pamphili, Origene, Augustino, Epiphanio (ad quorum ora vultusque, hæreticorum omnium frons, si quam haberent, meritò erubescere debuit) alio in loco commemorauimus, multisque dogmatum exemplis demonstrauimus.

Nunc Caluinus ad aliud disputandi genus se conuertens, res ipsas, quas sine scripto ab Apostolis tradi Catholici affirmant, admodum putidè & ridiculè impugnat: in quo tamen audiendus est. Porro (inquit) quum ad res ipsas ventum est, plusquam ridiculi sunt Papistæ. Illa enim arcana quibus portandis impares erant Apostoli, pueriles esse definiunt, quibus nihil inanius vel magis fatuum: Descendere scilicet è calo Spiritum oportuit ut discerent Apostoli quo ritu sacrandi essent calices, cum suis altaribus, benedicenda campana, benedicenda aqua lustralis, & Missa celebranda. Vnde igitur discunt maiores & pueri qui ad unguem tenent hæc omnia? Nihil itaque apertius quam Deo illudere Papistas, quum è calo prodijisse fingunt quæ tam Cereris aut Proserpina mysteria sapiunt, quam abhorrent à sincera Spiritus sapientia. Hæc ille. Recordor hic illud Ciceronis grauiissimi Senatoris verbum, Quum Ciceronem audiret in defensione L. Murenæ viri militaris petorantem, ideoque iuris civilis studium quo Murenæ competitor Ser. Sulpitius celebriter floruit, ad summum eius contemptum his verbis exagitantem, Res sunt parua, propè in singulis literis

Apostoli
omnem do-
ctrinam si-
dei non
scripserunt.
Eccles. hier.
cap. 1.
Lib. de Spi-
ritu S. cap.
27.
Hom. 1. in
Acta.
Demonst.
Euag. li. 1.
Lib. 1. cō-
tra Celsū.
De bapt.
con. Do-
nat. lib. 2.
c. 7. & lib.
5. cap. 23.
Her. 61.
De prin-
cip. fid. lib.
12. cap. 16.
Caluini
crimina-
tiones in
re grauis-
sima ridi-
cula.

atque interpunctionibus verborum occupata: putidis ineptijs fucata sunt omnia. Ego, si stomachum mihi moueritis, iridus me iuris cōsultum esse profitebor. in hæc verba Cato erupit: Quam ridiculum habemus Consulem! Causam quippe grauissimam de renunciando nouo Consule agens, suo iam Consulatu propè defunctus, hæc oratoria licentia satis ridiculè vsus est. Nos verò in hæc Caluini declamatione, bis ridiculum Censorem habemus, qui causam grauissimam tractans, & de diuinis dogmatibus, quæ Spiritus S. assumpto in cælos Christo, Apostolos docuit, disputans, ad summum eorum contemptum res quasdam leuiore proponit, ea quæ grauiora sunt diffimulat ac prætermittit, non vt rerum diuinarum tractaret grauis, sed veluti in scena ac theatro rhetorculus leuis & ridiculus histrio. Iam ex grauissimis & antiquissimis Patribus Gregorio Nazianzeno, Iustino Martyre, & Origene tria grauissima fidei capita produximus, quæ à Christo præsertim Spiritus S. Apostolos docuit. Multa sunt alia apud Dionysium Areopagitam, Basiliū, Augustinum, locis à nobis citatis. Cuius etiam de toto ordine diuini sacrificij celebrandi, quam Cœnam Dominicam vocare malunt nouatores, hæc grauissima & vera vox est. *Saluator quò vehementius cōmenderet mysterij illius altitudinem, vltimum hoc voluit ingere cordibus eorum memoria Discipulorum, à quibus ad passionem ingressurus erat. Et ideo non præcepit quo deinceps ordine sumeretur, vt Apostolis, per quos Ecclesias dispositurus erat, seruariet hunc locum.* Hæc Augustinus. Ad hunc autem ordinem pertinent quæ de altaribus, calicibus, campanis, ac demum Missa celebranda, hic histrio tam contemptim loquitur. Qui facit sic ea ludibrio exponit, vt suam plusquam puerilem fatuitatem ludibrio subiciat. Quid enim? Moriones & pueri Missam celebrare norunt? Sic enim loquitur: *Moriones & pueri ad vnguem tenent hæc omnia.* Quam hic ridiculum habemus crinatorum! Nihil apertius quam Deo & sacris omnibus aperte illudere Caluinum, qui totam Christianorum Liturgiam in qua offertur quotidie sacrificium pretij nostri, vt loquitur Augustinus; *litatur hostia eorum sacrificium consummatur* vt loquitur Chrysostomus; *imò ipse Christus in sacris mysterijs se ostendit, vt idem alibi loquitur, & conspiciamus Dominum immolatum.* Nam omni die populis immolatur, ait Augustinus; *vbi in horrendissimis mysterijs (ait iterum Chrysostomus) bene precatur sacerdos populo, & bene precatur populus sacerdoti: comprecamur enim tunc omnes* (ait Iustinus Martyr)

Epist. 118.
cap. 6.

Caluinus
histrio ri-
diculum.
Sacrificij
Christiani
testimo-
nia.

Confess. li.
9. c. 12.

Hom. 5. in

1. Timo. 5.

De incom-
prehens.

Dei nat.

homil. 1. &

lib. 3. de sa-
cerd.

Epist. 23.

Homil. 18.

in 2. Cori.

Apol. 2.

conclusisq; precibus, panis, vinum & aqua offeruntur; vbi stamus omnes adorationem (ait Cyprianus) & sacerdos ante orationem praefatione praemissa parat fratrum animos, dicendo, *Sursum corda, dum respondet plebs, Habemus ad Dominum: quod ne tunc frustra dicamus, nec cor in terra ponamus, sed sursum eleuemus, monet Augustinus: quia quum centum & sexaginta horas habeat hebdomada, illam unam & solam sibi segregavit Deus, ait Chrysostomus, de Missa diei Dominica loquens, cui ex praeepto totus populus interesse debet; hanc, inquam, totam Liturgiam, hunc totum Dei cultum, tam Ceteris aut Proserpinae mysteria sapere quam à sincera spiritus sapientia abhorreere affirmat. Annon hoc est Diagorā quendam aut Lucianum agere, totamque Christianorum religionem in quotidiano Missae sacrificio maximè eminentem, & tot illustrium Patrum testimoniis commendatam, in summum opprobrium atque vilipendium adducere? Sed de his satis. Videamus nunc sequentia.*

Nos verò (inquit) nisi velimus ingrati esse Deo, acquiescimus in ea doctrina cuius auctores esse Apostolos scripta eorum testantur: quando summa illic caelestis sapientia perfectio nobis prodita est, qua hominem Dei perfectum reddat: ultra eam progredi fas non esse putemus. Nam altitudo nostra & latitudo & profunditas in eo posita est, ut sciamus charitatem Dei qua nobis exhibita est in Christo. Hac cognitio omnem scientiam supereminet, ut inquit Paulus: ut quum tradit in Christo absconditos esse omnes sapientia & scientia thesauros, non aliquem ignotum Christum fabricat, sed quem sua praedicatione ad vivum depinxit, ut cernatur quasi ante oculos nostros crucifixus, quemadmodum dicit ad Galatas. Huic orationi ad speciem honesta, sed varia fallacia plenè breuiter respondeo. Nos nisi velimus non ingrati tantum Deo, sed & sacrilegi ac rebelles esse, acquiescimus in ea doctrina quam ab Apostolis traditam esse, Ecclesia Dei summa consensione & ab ipsis Apostolorum temporibus nos docuit: quando summa caelestis sapientiae perfectio ab Ecclesia nobis prodita est, quam columnam & firmamentum veritatis idcirco Paulus vocat, & in quam veluti amplum quoddam & diues depositarium Apostoli omnia quae sunt veritatis contulerint, ait Irenaeus; qui etiam accepta à Christo & Spiritu S. mysteria partim in sanctis ac theologicis libris commendarunt, partim ex animo in animum medio intercurrente (praedicationis) verbo sine literis transfuderunt, ait Dionysius Arcopagita:

In Sermo.
de orat.
Domin.

De verb.
Domini
serm. 20.
serm. de
Euchar.
tom. 3.

Coloss. 1.
28.

Eph. 3. 8.

Colos. 2. 3.

Gal. 3. 1.

Ecclesia
doctrina
tenenda.

2. Tim. 3.

Lib. 3. c. 4.

& lib. 5.

Dionys.

Eccle. hie.

arch. c. 1.

- quia & ad hoc dati sunt Ecclesiae Pastores & Doctores, ut
 Ephes. 4. *occurramus omnes in virum perfectum, in mensuram etati plenitudinis Christi.* Extra Ecclesiam aliquid sapere fas non esse
 puremus. Nam altitudo nostra & latitudo & profunditas
 in eo posita est, ut sciamus charitatem Dei, quae nobis exhibita
 est in Christo. Haec enim charitas Dei nobis per Christum
 exhibita hoc imprimis à nobis postulat, ut Deum vicissim
 diligentes, atque in Deo proximum, maxime domesticos
 fidei, totam fidelium societatem, eiusque societatis
 duces ac praefectos singulari quodam affectu, non amotis
 tantum, sed & reuerentiae prosequamur; quando haec societas
 sanctorum Christi corpus & sponsa est, in quo qui carere
 praeficiuntur, positi à Spiritu S. ut regant reliquum Ecclesiae
 corpus, ipsum Christum referunt; *pro Christo legatione funguntur,*
 2. Cor. 5. *& qui eos audit, Christum audit, qui eos spernit, Christum spernit.* Haec charitatis cognitio non speculativa sed
 Luc. 10. *practica, omnem scientiam supereminet, ut inquit Paulus, quia quantum quisque diligit Ecclesiam, tantum habet & Spiritum S.*
 Tract. 12 *ait sapienter Augustinus. Quare quasi Paulus tradit in Christo*
 in Ioan. *absconditos esse sapientiae & scientiae thesauros, non aliquid ignotum Christum fabricat, qualem sibi quisque haereticus fingit, sed qualis ab Ecclesia praedicatur, qualis in corpore suo apparet; qualiter eum illi describunt, quibus potestatem dedit docendi omnes gentes; ut ea omnia seruari ac facere Christus praecipit: quale denique sua predicatione ad vivum depinxit Paulus, ut cernatur quasi ante oculos nostros crucifixus, quemadmodum dicit ad Galatas: quod cerè non idè dixit, quia totam de Christo doctrinam, & omnes illos absconditos in Christo sapientiae & scientiae thesauros, per illa ad Galatas verba, Galatis à se explicata & tradita Paulus innuere voluerit; sed idè dixit, quia veritatem de Christo crucifixo in summitter iam dudum Galatae crediderunt, ut non secus in Christum pro se crucifixum crediderint, quam si ante eorum oculos ipsique videntibus crucifixus fuisset. Quis vos (inquit) fascinant non obedire veritati id est, non manere constantes in fide ac cepta, ante quorum oculos Iesus Christus proscriptus est in vobis crucifixus? Nihil ergo ad rhombum haec tota Calvinianae concio. Nos scripturis Apostolicis libentissimè ac tenacitè adhaeremus; sed Ecclesiae vocem eadem propensè complectimur, ad quam arctissimè complectendam ipsi non imprimis Apostolica scripta adhortantur. Calvinus non suis, solis Scripturis acquiescere nos vellet, ut hoc modo*

Calvini
 concio ni-
 bil ad
 rhombum.
 Solo scri-
 pturis cur
 adhaerent
 haeretici.

tum Ecclesiam Iudicem magno suo commodo declinatet, tum in deprauandis pro libito Scripturis licenter versatus, omnem de fide quæstionem ad suum arbitrium ac iudicium (maximo totius religionis malo certaque pernicie) retineat. Sed has eius fraudes, ut Dei beneficio facile aduertimus, ita perlibenter aliis patefacimus.

Prosequitur adhuc, ut aliquid demum pro sola scripturatum perfectione conclusisse videatur. *Ceterum* (inquit) *ne qua maneat ambiguitas, Christus ipse postea suis verbis explicat, quam illa sunt que nondum ferre poterant Apostoli. Que ventura sunt* (inquit) *annunciabit vobis. Hoc quidem nonnulli ad Spiritum prophetie restringunt: sed, meo iudicio, potius futurum regni spiritualis statum designat, qualem paulo post resurrectionem eius Apostoli viderunt, sed tunc comprehendere nullo modo poterant. Non ergo vaticinia illis promittit de rebus post eorum mortem futuris, sed tantum significat aliam fore regni sui naturam, & gloriam longe maiorem quam nunc animis concipere possint. Cuius arcana sapientia (quam per Ecclesiam cœlestes quoque Angeli cum admiratione discunt) thesauros Paulus explicat in Epistola ad Ephesios à primo capite usque ad finem quarti. Quare non est quod à Papa archinis vel serinijs petatur. Hæc Calvinus. Summa est ea quæ nondum ferre poterant Apostoli, ad futurum regni Christi spiritualis statum, eiusque arcana sapientiam pertinere; cuius thesauros Paulus explicat in Epistola ad Ephesios, primis quatuor capitibus. Inuenit nunc ergo ipse Calvinus, quod ex verbis Augustini inueniri non posse voluit, quædam à Spiritu sancto Apostolis tradita quæ docente Christo portare non poterant. Ita aut profus inceptè Augustini verba citauit, aut sibi ipsi contradicit. Quod autem nunc agnoscit Apostolos à Spiritu sancto didicisse, statum videlicet regni Christi spiritualis, multò latius patet quam quæ Paulus in Epistola ad Ephesios scribit, & omnia illa complectitur quæ iuxta noui testamenti statum, nouæque Ecclesiæ formam, de Trinitate, de Verbo incarnato, de Sacramentis, totòque externo cultu, vel distinctius & explicatius credenda, vel de nouo in religionis usum assumenda erant. Sanè fidem Trinitatis distinctam, fidem esse Christianorum propriam, sapienter annotarunt sancti Patres, Basiliius libro 2. contra Eunomium, & Cyrillus in Ioan. lib. 9. cap. 30. Paulus in Epist. ad Ephesios, primo quidem capite totum uocationis Christianæ mysterium Christi que Redemptoris*

Statu regni Christi spirituali late patet.

Summa prioris 4. cap. Epist. ad Ephesios.

gloriosissima merita, & præmia gloriosa verbis magnificentissimis proponit atque enarrat, ut ad fidei profectum Ephesios suos hortetur. In secundo cap. ipsorum Ephesiorum ad fidem Christi vocationem, eiusque beneficium multis verbis amplificat, partim à statu servitutis peccati in quo prius erant, partim à redemptione per Christum facta, & gratia Iustificationis per illum accepta, partim denique ab unione quæ nunc illis cum Deo est. In cap. 3. vocationis Gentium mysterium sibi cæterisque Apostolis revelatum esse docet, ideóque ne ob eius tribulationes Evangelij causa animos remittant, sed ad omnem potius in fide perfectionem strenuè contendant, sublimi oratione verbisque magnificis hortatur. In 4. cap. ad unitatem fidei mutuamque charitatem sollicitè retinendam studiosè hortatur: ideóque de hierarchica Ecclesiæ potestate ad hanc unitatem conservandam à Christo instituta, deque intima omnium fidelium connexionem sub vno capite Christo differit; móxque ad vitæ puritatem exhortationem aggreditur. Hæc est eorum quatuor capitum summa, & hos thesauros arcanae Dei sapientiæ Paulus illis aperuit. Sed nunquid propterea omnes arcanae sapientiæ thesauros, aut omnem statum regni spiritualis Christi in illis 4. capitibus Paulus complexus est? In totaliis Epistolis eius, & maximè in nobilissima illa ad Romanos Epistola, ubi quatuor spiritum suum Paulus effudit, nullos præterea arcanae sapientiæ thesauros exprompsit, nihil præterea de regno Christi spirituali tradidit? Aut si multa in illis eaque amplissima arcanae sapientiæ mysteria ab istorum 4. capitum materia differentia deprompsit, multaque alia ad Christi regnum spirituale pertinentia docuit, quæ in his 4. capitibus non docentur; quomodo ex tota hac disputatione concludit Calvinus Apostolos omnem doctrinæ suæ à Spiritu Sancto acceptæ summam scriptis complexos fuisse? Aut si hoc non concludit, quorsum hæc omnia afferuntur? An non voluit ex Christi verbis certam rationem invenire ad nos refellendos, qui in scripturis omnia contineri negamus? Hic illi huius disputationis scopus ac finis fuit. In qua tamen quum præter morem suum prolixus fuerit, nihil conclusit, nihil probavit, sed longa oratione detentum lectorem, attonitum magis instruxit, quam instructum reliquit.

*Catholica
sententia
frustra à
Caluino
impugnata.*

Manet ergo hæc Christi sententia nobis integra, nequequam reluctante & recalcitrante Caluino; Spiritum S. Apostolos multa docuisse quæ Christus viva voce eos necdum omnium

omnium capaces non docuerat. Vnde concidit illud Caluini paradoxum quod cap. 14 suadere conatus est, Spiritum sanctum nihil aliud Apostolos docuisse, quàm quod eos Christus antea ore docuerat; & ad hoc restringi Spiritus Sancti officium, quòd suggerat quæcunque Christus dixit, non doceat aliquid de nouo. Quod etiam suum paradoxum infra iterum hoc eodem capite repetit. *Certè (inquit) non alia docuit Spiritus Apostolos, quàm quæ audierant ex ore ipsius Christi.* Ita sua placita mordicus tenet Caluinus, etsi absurdissima, etsi millies refutata. Rursum manet firmum quod Catholici asserunt, non omnia in Scripturis sanctis expressa esse quæ ad fidei doctrinam pertinent; nec illud asserunt tota hæc Caluini disputatio vlla ex parte labefactauit. Ingenti visus est hoc asserum ariete concutere. Sed non nisi verborum fumus ac strepitus est quem concitauit.

Ad ver. 29

Nunc vim verborum Christi veram & orthodoxam paucis exponemus. *Multa (inquit) habeo vobis dicere, id est, multa adhuc supersunt quæ à me veritatis magistro, ipsaque veritate, dicere & audire debeatis, quæ non potestis portare modo,* quorum necdum capaces estis; tam propter debilitatem vestram, quàm propter res ipsarum nouitatem, multitudinem, & magnitudinem. Sed tamen ne propterea hac necessaria doctrina mea vos destituendos putetis, *Cùm paracletus ille venerit, de quo iam dixi vobis, qui Spiritus veritatis est,* tum ratione effectus, quia vera sunt omnia quæ docebit; *ille docebit vos omnem veritatem, siue deducet vos in omnem veritatem.* *ὁ ἄγιος πνεῦς εἰς πάντας ἀναθήσει.* Deducet seu manuducet, quia illi reuelanti mysteria cooperari vos oportet. Ducitur enim ab alio qui etiam opera venit, non trahitur, non portatur. Sic Apostoli post magnam disquisitionem suamque operam præstitam deducti sunt in illam conclusionem: *Visum est Spiritui sancto & nobis.* Rursum, *deducet vos in omnem veritatem,* quia non simul & semel vno momento omnem veritatem aperiet, sed paulatim ab vna in aliam deducet. Sic Petrus, accepto Spiritu sancto in die Pentecostes, distinctè tamen adhuc ignorauit an Gentes essent baptizandæ, vt visione de cælo illa opus fuerit. Deinde *deducet vos,* quia perpetuò nobis aderit hic Spiritus veritatis, vt in fidei dogmate tradendo non possitis errare. *In omnem porrò veritatem deducet multis modis.* Primum quia in memoriam vestram reducet omnia à me dicta ac facta, vt ea vel scripto committere (quod illorum nisi duo fe-

Verba Christi explicatur.

Spiritus veritatis

Act. 15

cerunt, Ioannes & Matthæus,) vel absque scripto posteris tradere possitis, quod reliqui omnes fecerunt. Tum ipsa mea dicta ac facta vobis explicabit, suoque lumine efficiet, ut singula intelligatis quæ hæctenus non intellexistis. Deinde & multa alia quæ ego habeo quidem vobis dicere, sed nondum dixi, vobis manifestabit, siue quæ ad dogmata, siue quæ ad mores, siue quæ ad Ecclesiæ regimen spectabunt, prout vel populus credentium capere poterit, vel noua aliqua difficultas nouam & explicatiorem doctrinam postulat. Tandem veteres scripturas, prophetias, figuras de me ac regno meo spiritali idem Spiritus veritatis vobis aperiet, explicabit, claras ac dilucidas efficiet. Sic in omnem veritatem vos deducet. Id autem certissimè fiet, quia non loquetur à semetipso, quasi suam aliquam sibi que propriam ac singularem doctrinam adferret, sed quacumque audiet, loquetur: quia videtur sicuti essentiam sic etiam scientiam omnem aliunde accipit. Et quæ ventura sunt, annuntiabit vobis. Dono quoque prophetiæ vos donabit, quatenus ad Ecclesiæ meæ ædificationem utile ac necessarium fuerit. Ille me clarificabit: meam diuinitatem toti mundo patefaciet: in rō iuā, ex illo, inquam, meo, ex mea diuinitate, quatenus à me procedit: non quia non ab æterno eam accepit, sed dico, accipiet, & annuntiabit vobis, ut intelligatis eum eo ipso tempore de mea diuinitate (de mea, non meam, quia totam accipere & audire ab eo non potestis) accipere quæ vobis de illa annuntiet quia quod æternum est, omne tempus complectitur. Nolite igitur anxij esse vel de meo discessu, vel quia non dixi vobis omnia. Per hunc Spiritum veritatis abundè vobis erit prospectum. Hæc hoc loco Christi sententia ac doctrina est.

Summa est, Christum Ecclesiæ suæ docenti Spiritum sanctum sanctum promittere, qui eam omnem veritatem doceat, ut Spiritus sancti doctrinam in Ecclesiæ voce quæramus, in Apostolorum prædicatione de manu ad manum per eorum successores ad nos deriuata, non in solis scriptis Apostolicis & Euangelicis, cum nec omnes Apostoli scripserint, sed quatuor aut quinque tantum, nec ut omnia scriberent, vel si propositum esse, ij qui scripserunt vsquam insinuant, vel si mandatum ea de re vsquam extet, cum de prædicando & in uia uoce docendo luculentissimum mandatum accepimus idemque suis scriptis consignatint.

14. Ille me clarificabit.

Garrit iterum & rixatur ad hæc verba Calvinus contra Ecclesiam Catholicam, quasi hoc esset Christum à Spiritu Sancto clarificari. Multi (inquit) Christo valere iusso, ac si regno perfunctus nihil nunc esset, Spiritum in eius locum subrogant. Ab hoc fonte Papatus & Mahometis sacrilegia fluxerunt. Nam etsi inter se multis rebus sunt dissimiles isti Antichristi, commune tamen principium habent, Euangelio quidem nos initiari in rectam fidem, sed aliunde petendam esse doctrinam perfectionem, qua nos penitus expoliat. Si Papa obijcitur scriptura, illic harendum esse negat, quia Spiritus superueniens multis additamentis supra illam nos euexit. Mahometes predicat sine suo Alcorano homines semper manere pueros. Falso itaque Spiritus prætextu fascinatus fuit mundus, ut à simplici Christi puritate discederet. Nam simul ac Spiritus à Christi sermone diuellitur, quibuslibet deliriis ac imposturis aperta est ianua. Hæc est Calvinus hoc loco rixa, hoc iurgium, hæc fanatica debacchatio. Cui iustam & solidam hanc accusationem regerimus: Multi hodie nouatores, sectarij, hæretici, Christo valere iusso, ac si regno perfunctus nihil nunc esset, ac si amplius per Ecclesiam suam non loqueretur, per quam se vique ad consummationem seculi locuturum promisit, spiritum in eius locum subrogant, de priuato suo spiritu iactitant. Ab hoc fonte Calvinismi & Mahometis sacrilegia fluxerunt. Nam etsi inter se quibusdam in rebus sunt dissimiles isti Antichristi, (in quamplurimis enim maximam inter eos similitudinem esse, Analysis Calvinismi luculenter docuit) commune tamen principium habent, à nouo quodam & proprio spiritu duci; totius veteris Ecclesiæ Spiritu, per quam Christus hætenus locutus est, penitus reiecto atque despecto. Et Euangelio quidem nos initiari in rectam fidem Calvinus affirmat, sed ex sua Institutione, ex suis Commentariis omni errorum & blasphemiarum turpitudine refertissimis, petendam esse doctrinam perfectionem qua nos penitus expoliat. Si Caluino obijcitur Scriptura apertissima, Hoc est corpus meum, illic harendum esse negat. Stultè (inquit) superstitiones sunt Papista & similes (Lutheranos notat) dum verba mordicus arripiunt, &, ut hîc loquitur, Spiritus superueniens multis additamentis supra illam scripturam nos euexit. Nam (vt alibi disertè scribit) utcumque verborum Christi reuerentia tangi se quiritentur quominus figuratè intelligere ausint

Calvinus
 rixa contra
 Ecclesiam.

Hæretico-
 rum priuato
 Spiritus

Calvinus
 Scripturam
 reijcit.
 In Harmō.
 ad Matth.
 c. 26. ver.
 28. Instit.
 lib. 4. c. 15.
 num. 20.

qua sunt apertè dicta, non est tamen hic satis iustus prae-
textus, cur omnes quas contrà obijcimus rationes respiciantur. Nempe
quas spiritus superueniens Caluino suggerit. Vnde & eodè
in lib. ac cap. num. 25. *Hac Christi voce contemptum esse. Hoc
est corpus meum, fastuosam morositatem vocat.* Hic enim
Caluini spiritus nequâ multa illi additamenta ad illam nobi-
lissimam scripturam suggerit, metonymias, canales, sym-
bola, quibus ipsa Scripturæ veritas penitus opprimatur. Sicut
Mahometes sine suo Alcorano, sic Caluinus sine sua Insti-
tutione, *Homines semper pueros manere prædicat. Falso itaque
prætextu spiritus Caluiniani iam dudum fascinatus fuit mor-
dus, ut à simplici verborum Christi puritate discederet.* Nam
simul ac spiritus iste hæreticorū, Caluini in primis, ab ap-
ertis & disertis Christi verbis, *Hoc est corpus meum, diuelli vol-
luit, quibuslibet imposturis & deliriis aperta est ianua.* Ad-
sanè vt illorum verborum Christi plusquam octoginta de-
prauationes ab horum temporum hæreticis adinuenire su-
erint, quas omnes cum suis authoribus enumerauit Cleo-
dijus de Sanctes in opere suo Eucharistico. Tota igitur Cal-
uini fabula, mutato nomine, de se ipso narrata est: & crimi-
natio in Ecclesiam Catholicam coniecta, optimo iure, verè
ac solidè, illustri dato exemplo in ipsum reicitur.

Interim criminatio in Ecclesiam Catholicam non nisi ge-
neralis est, quia dolosus semper versatur in generalibus.
Quòd Mahometem Catholicis adiunxit, accusatio ridicula
est, vt alio in loco satis ostendimus, ideòque hic non re-
petimus. Sed & hoc loco quàm absurdè, quàm impudentè,
quàm projecto mendacio dicit Caluinus, *Mahometis hoc prin-
cipium esse nobiscum commune: Euangelio nos initiari in re-
ctam fidem! An Mahometes Euangelio suos initiari pati-
antur, aut ad rectam fidem Euangelium pertinere villo modo atti-
mat? Annon omnem eius lectionem & notitiam suis sece-
rissimè interdixit, & in solo suo Alcorano omnem religionem
ac perfidiæ suæ regulam constituit? Sed bene ac feliciter se res
habet. Aliquid Catholicis cum Mahomete commune figere
Caluinus non potuit, nisi quod cum aperto & luculentissi-
mo mendacio coniunctum fuit. Hæc eius hoc loco impu-
dentia, hæc cæcitas, hæc veluti capitis vertigo erat, dum
Ecclesiæ Catholicæ criminationem impotentè irrumperet
studuit. Vana est sine viribus ira.*

Repetit. 1.
cap. 10. in
fine.

27. Ipse Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia à Deo exiui.

DOcet hic locus contra Calvinum, omnesque nostritem-
 poris hæreticos, esse in nobis inherentem quandam no-
 bisque propriam iusticiam, quam Deus in nobis diligit, ap-
 probat, & nouis beneficiis remunerat. Amare Deum, & cre-
 dere Christum esse filium Dei (hoc est enim hoc loco, à Deo
 exiuisse) actus nostri sunt, & potentiarum nostrarum; tamen
 non prorsus à nobis, sed à Dei gratia effecti. Dicit autè Chri-
 stus, hos ipsos actus amandi & credendi, causam esse diuini
 erga nos amoris. Pater (inquit) amat vos, quia me amastis, &
 credidistis. Amat autem amore quodam consequente, non
 antecedente. Alius est amor Dei quo præuenit nos in benedi-
 ctionibus, quo prior dilexit nos, quo elegit, quo vocauit, quo
 iustificauit; qui non nisi in ipso Deo eiusque beneplacito cau-
 sam habet. Alius quo iam semel dilectos, electos, vocatos,
 iustificatos, diligit & amat, tum complacendo in illis, & gratos
 habendo, vt D. Augustinus in hunc locum distinguit; tum
 etiam noua semper & maiora gratiæ suæ beneficia huiusmo-
 di conferendo: de quo genere Christum propriè hic loqui
 verba proximè præcedentia conuincunt. In illo die in nomine
 meo petetis (vtique gratiæ beneficia noua & auctiora) & non
 dico vobis, quia rogabo Patrem, id est, non erit absolutè neces-
 sarium, vt ego pro vobis in hac causa intercedam, non est
 opus hæc mea præsentia aut intercessione; adite ipsum con-
 fidenter, illum rogare, & petite in meo nomine; ipse enim Pa-
 ter amat vos, quia me amastis, &c. Pater vos amat, dicit, quia
 me amastis; non dicit, Pater vos amauit, quia vos me amastis.
 De præsentis & continuato Dei amore loquitur, causam eius
 reddens discipulorum dilectionem & fidem. Non loquitur de
 amore Dei præterito, & quatenus inchoatur erga suos. Ille
 enim (vt dictum est) ex parte nostra nullam causam habet,
 sed ex solo eius beneplacito, qui prior dilexit nos, promanar.
 Nunc vt hæc verba Calvinus inuoluat atque inuertat, vi-
 deamus. Monemur (inquit) his verbis vnicum esse vinculum
 nostre cum Deo coniunctionis, si Christo coniuncti sumus. Con-
 iungimur autem fide non ficta, sed qua ex sincero affectu nasci-
 tur, quem amoris nomine designat. Neque enim purè in Chri-
 stum credit, nisi qui illum ex animo amplectitur: quare hoc ver-
 bo vim & naturam fidei bene expressit. Hoc est Calvinus arti-
 ficium, hæc eius technologia, qua scripturam Euangelicam
 insigni

Iustitia
inherensAmor Dei
in nos du-
plex.Tract. 102.
in Ioan.Caluini
corruptela

infigliter deprauare didicit. Quod Christus de amore & fide dixit, ille ad vnam solam fidem artificiosè redegit. Duo Christus posuit: *Amastis & credidistis*. Vnum Caluinus concludit. Hoc (inquit) verbo amoris, vim & naturam fidei expressit, quia fides ex sincero affectu nascitur, quem amoris nomine designat. Fallit lectorem & mentitur Caluinus. Mendacium est loculentum, verbo amoris, vim & naturam fidei exprimi. Amor Christi à fide in Christum tota natura distinguitur. Tria sunt hæc, ait Paulus, *fides, spes, charitas*; maior autem horum est *charitas*. Christus hic quoque vtrumque distinxit: *Quia amastis me, & credidistis, quia à Deo exiui*. Naturam & vim fidei, quam hoc loco Christus commendat, ab obiecto suo commendat, *quia à Deo exiui*, id est, quòd ego sum filius Dei naturalis. Amorem discipulorum adiunxit, vt virtutem à fide toto genere distinctam, & vt amorem ipsorum non humanum quendam aut moralem, quasi eum veluti amicum ut quemlibet magistrum amarent, sed diuinum & in Deo fundatum fuisse doceret; quia illum cum fide amabant, & talem amabant, qualem eum esse crediderunt. Qui sanè amor cum fide coniunctus in discipulis Christi iam regeneratis, causa erat, cur eos Deus vicissim amaret, complacendo se in eis, & ad maiora eis beneficia conferenda ita paratus, vt in nomine Christi Deum petentes, facillè à Deo exaudiendi forent, nec vt Christus singulariter pro eis intercederet, profusum necessarium esset. Christum igitur amoris nomine, fidei vim & naturam expressisse, luculentum mendacium est, & innumeris scripturis aduersum, quæ charitatem à fide, vt distinctas virtutes, perpetuò determinant.

Amor ex fide nascitur, non contra.

Iam fallit lectorem Caluinus, quòd ait *fidem non fuisse ex sincero affectu nasci, quem hic amoris nomine Christus designat*. Neque enim fides ex amore vilo modo nascitur, sed aliquo modo amor ex fide; quatenus natura prior fides est. Non credimus in Deum, quia eum diligimus, sed contra eum diligimus quia credimus. Notitia præcedit affectum, non affectus notitiam. Amare incognita non possumus; & vt amemus, aliquo modo cognoscere id necesse est quod amare volumus. Quæ causa est cur in hac vita mortali, vbi non nisi per speculum & in ænigmate, prout fides docet, Deum cognoscimus, debilis & imperfectus amor noster in Deum. Quum autem fides in ipsam Dei visionem conuerteretur, *facie ad faciem Deum videbimus, sicuti est*; tunc amor in Deum erit plenissimus, inuincibilis, & æternus. Caluinus omnia

omnia confundit, sibi que ipsi ac suis placitis cōtradicit. Alibi enim ex fide amorem nasci, fidemque esse omnium virtutum radicem statuit, vt sic bona opera, si quam apud Deū laudem habent, ex sola fide eam accipiant, quia fructus censendus ex arbore est. Et est quidem fides bonorum operum vera radix, non autem charitatis ipsius. Immò vna radix fides est, quatenus ad bene operandum intellectus purificari debet, vt nouerit quid sit agendum & in quem finem. Altera radix charitas est, quatenus ad bene agendum voluntas accendi atque inflammari debet, vt quod agendum per fidem intelligit, alacriter exequatur. Ex amore igitur nascuntur sanè bona opera, sed non ipsa fides, quæ prima virtutum ordine generationis est, sicut ordine perfectionis prima virtutum charitas est.

*In Epistol.
ad Rom. c.
4. vers. 6.*

*Operum
bonorum
duplex ra-
dix.*

Omnia confundit Calvinus. Coniungimur (inquit) Christo fide non ficta, qua ex amore nascitur: nec purè in Christum credit, nisi qui illum ex animo amplectitur. Hæc non ad vim ac naturam fidei, sed ad eius perfectionem pertinent; nec fidem veram, sed viam describunt. Qui purè credit in Christum, habet charitatem fidei adiunctam, Qui fide non ficta coniungitur Christo, cum affectu sincero, non simulato, non hypocritico, cum Christo coniungitur; sed hic affectus sincerus actus charitatis est, non fidei; & ex charitate nascitur, non ex ipsa natura fidei. Audi Paulum. Finis (inquit) præcepti, id est, impletio ipsa & exsecutio legis mandatorum, est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta: id est, est illa diuina charitas, non terrena, carnalis, humana, quæ ex corde puro promanat, quod nullæ cupiditates vitiosè coinquinant: & ex conscientia bona, seu mente nullius sibi sceleris conscia: & ex fide non ficta, non hypocritica, non simulata, sed veraci & sincera, quæ, quod ore confitetur ad salutem, hoc intimo corde credit ad iustitiam. In ipsa natura fidei est actus quoque voluntatis, quatenus illis omnibus quæ intellectus à Deo illuminatus apprehendit esse vera, voluntas à Deo quoque mota obedienter acquiescit: ex cuius videlicet imperio non intellectus dictamine nascitur fidei virtus, seu obedientia fidei in scripturis tantopere laudata. Sed hæc voluntatis obedientia & affectio pia plurimum differt ab ipsa charitate, qua Deum diligimus, de qua hîc Christus loquitur. Illa enim affectio nihil respicit quàm obiectum fidei intellectui propositum, vt actus fidei eliciatur. Charitas verò Deum & vltimū finem ac summum bonum pro obiecto habet, quatenus in illum toto impetu fertur, & eodem impetu tam ipsius fidei quàm

*Fides &
charitas
quomodo
se ad inui-
cem ha-
bent.*

1. Tim. I.

quàm aliorum omnium bonorum actus in Deum rapit, ut se in Deum omnia relata Deo accepta & grata fiant, verarumque virtutum rationem, formam, perfectionem adipiscantur. Ideò dixit Paulus, *finem præcepti*, id est, perfectionem seu perfectam impletionem omnium mandatorum, esse *charitatem de corde puro*, &c. Illa enim & ad omne opus bonum erit stimulat, & ipsa bona opera ut in Deum ferantur, ideòque perfecta fiant, sola efficit. Sic iterum dixit Paulus, *fidem per charitatem operari*; quia ut fides in opus exeat, ut, quod fide faciendum novimus, opere præstetur, ut perficiatur & ad iustificationem in Christo valeat fides, *per charitatem*, Dei vitæ, beneficio charitatis id totum fit. Hæc charitas non ad naturam, sed ad perfectionem fidei facit. Hæc charitas non ad actum fidei eliciendum, sed ad actum fidei perficiendum, atque in ultimum finem dirigendum concurrat. Denique non est ille affectus seu obedientia voluntatis, quæ ad actum fidei necessariò requiritur, sed est aliud & distinctum Dei donum, alia & distincta virtus, quæ inchoatam per fidem regenerationem perficit, & ut in novitate vitæ credentes ambulent, sua peculiari energia efficit. Ista Calvinus confundens, lectorem fefellit, ut in his Christi verbis vnius fidei vim ac naturam exprimi doceret, & ad vnam fidem id totum revocaret, quod Christus in charitate & fide collocavit.

*Quomodo
Deus amat,
quia
amatur.*

*Christo
Calvinus
contradi-
cit.*

Nunc præactam à nobis difficultatem mouet, quomodo dicatur Deus ideò discipulos amare, quia illi Deum amabuntur, quum ideò potius discipuli Deum dilexerint, quia Deus dilexit illos. Ad hanc difficultatem quid respondeat videmus. Respondeo (inquit) *homines ante vocationem, si sunt electi, arcano modo à Deo amari, qui suos omnes diligit antequam creati sunt: sed quia nondum reconciliati sunt, non censeri Dei inimicos, sicut & Paulus loquitur. Secundum hanc rationem hic dicimur amari à Deo dum Christum diligimus, quia pignus habemus paternæ eius dilectionis, quem ante corruimus ut iudicem nobis insensum. Iterum Christi sententiam nefariè corrumpit Christus docuit discipulos suos à Deo amari, ideòque posse ab illo confidenter petere beneficia gratiæ: Quia (inquit) vos me amastis, &c. vbi manifestè ponitur discipulorū amorem causam esse cui hoc amoris genere Deus illos amet. Non est ita (ait Calvinus) nec vlla hic ponitur causa cur Deus quocunque tandem modo suos amat, sed exprimitur pignus quoddam paternæ Dei in nos dilectionis. Deus vos amat, huius enim amoris diuini in vos hoc pignus, hoc signum*

signum habetis, quod vos ipsum amatis. Atqui si ita licet totam Christi sententiam inuerrere, primùm rogo Caluinistas omnes, si amor discipulorum hoc loco non nisi pignus aut signum est dilectionis Dei erga eos, cur etiam & fides eorum pro solo quoque signo amoris diuini non ponitur? Vtrumque enim Christus dixit: *Quia vos me amastis, & credidistis in me.* Si autem fides nostra in Christum & in diuinam in Christo virtutem, nempe vt esset nobis sapientia, sanctificatio, iustitia, & redemptio (hoc enim totum illis verbis contineri, *Quia à Deo exiui*, Caluinus hinc exponit) non nisi pignus & signum est paternæ Dei in nos dilectionis; non erit amplius magis verum quod fides nos iustificat, quàm quod bona opera nos iustificat. Bona enim opera nos non iustificat, iuxta Caluini perpetuam doctrinam, quia notæ, signa, & pignora sunt acceptæ iustificationis, non autem causa illius; Eodem igitur modo fides non iustificabit, quia iuxta Christi hoc loco sententiam non causa, sed pignus & signum est dilectionis Dei erga nos. In summa igitur hoc dilemma contra Caluinum statuo; Illa Christi verba, *Quia amastis me, & credidistis quod à Patre exiui*; aut causam notant cur Deus Pater discipulos amauit, aut pignus tantùm & signum denotant dilectionis paternæ erga eos. Si prius, charitas non secus dilectionis Dei causa erit quàm fides. Si posterius, fides non magis iustificabit quàm charitas. Veritas autem orthodoxa hoc habet, propter vtrumque, charitatem & fidem, discipulos à Deo Patre dilectos fuisse, & ex vtroque hominem iustificari. Denique hæc verba non signum, sed causam propriè denotare, in superioribus explicatum dedimus. Ita vadique corruptelæ Caluini concidunt.

*Iustificati-
onem ex
sola fide
Caluinus
euerit.*

IN IOANNIS CAP. XVII.

3. *Hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum
verum Deum, & quem misisti
Iesum Christum.*

VVM id Patrem rogasset Christus, vt filium suum clarificaret, id est, toti mundo notum faceret, idq; in eum finem, vt iuxta potestatem omnis carnis à Patre acceptam, id est, iuxta redemptionis officium commissum, ad vitam æternam electos omnes à Patre datos perduceret, subiungit nunc huius suæ petitionis causam
impri